

KOMMISSIONENS BESLUTNING**af 20. juli 1999****om Tysklands statsstøtte til SKET Maschinen- und Anlagenbau GmbH**

(meddelt under nummer K(1999) 2538)

(Kun den tyske udgave er autentisk)**(EØS-relevant tekst)**

(2000/75/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftale om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger⁽¹⁾ i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 88, stk. 2, og artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om de særlige regler for anvendelse af EF-traktatens artikel 93⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

I

- (1) SKET Maschinen- und Anlagenbau GmbH («SKET MAB») er efterfølger af SKET Schwermaschinenbau Magdeburg GmbH, Magdeburg («SKET SMM»). Kommissionen besluttede den 15. marts 1995 at indlede en formel undersøgelsesprocedure vedrørende statsstøtte til SKET SMM⁽³⁾. Proceduren omfattede også SKET-SMM's datterselskaber, Entstaubungstechnik Magdeburg GmbH, Magdeburg («ETM») og Drahtziehmaschinenwerk Grüna GmbH, Chemnitz («DZM»). SKET SMM havde modtaget den omhandlede støtte inden og under privatiseringen og omstruktureringen. SKET SMM havde tidligere modtaget en støtte, som Kommissionen ikke havde gjort indsigelse mod (NN 46/93 og NN 95/93). Proceduren blev registreret under C 16/95.
- (2) Den 30. juli 1996 besluttede Kommissionen at udvide proceduren C 16/95 til at omfatte den statsstøtte, der

var udbetalt efter beslutningen om procedurans indledning og ikke omfattet af denne⁽⁴⁾. Investorerne (Oestmann & Borchert Industriebeteiligungen GbR) havde i slutningen af 1995 trukket sig ud af omstrukturingsplanen, og der var anmeldt en ny plan med supplerende støtte. I henhold til den nye plan skulle der bl.a. oprettes nogle efterfølgere, som skulle videreføre de rentable dele af SKET SMM, der kunne reddes af den konkursramte virksomhed. SKET MAB var en af disse efterfølgende.

- (3) I oktober 1996 måtte SKET SMM anmode om universaleksektion. Den plan, der var omfattet af den første beslutning af 30. juli 1996, havde således ikke gjort SKET SMM rentabel igen. Kommissionen traf den 26. juni 1997 den endelige negative beslutning 97/765/EF⁽⁵⁾ vedrørende støtte til SKET SMM. Universaleksektionen gjaldt ikke for de to datterselskaber ETM og DZM, der blev overført til Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben («BvS»). Med beslutning 97/765/EF blev sag C 16/95 afsluttet med hensyn til den del af SKET SMM, der var omfattet af universaleksektionen. Sagen blev derfor inddelt i tre særskilte dele: C 16A/95 for SKET SMM, C 16B/95 for ETM og C 16C/95 for DZM.

- (4) For at tage hensyn til den nye situation, hvor SKET SMM's efterfølgere nu stod på egne ben, fik hver efterfølger et særskilt støttenummer. SKET MAB fik nr. NN 122/97. Den foreliggende beslutning vedrører kun SKET MAB.
- (5) Kommissionen besluttede den 21. oktober 1997 at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, med hensyn til statsstøtte til SKET MAB. Sagen fik nummer C 69/97. Kommissionen underrettede ved brev af 10. november 1997 (SG(97) D/9269) Tyskland om, at proceduren var indledt. Brevets indhold blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*⁽⁶⁾. Interesserede parter blev opfordret til at fremsætte bemærkninger. Kommissionen modtog ikke nogen bemærkninger.

⁽¹⁾ EFT C 79 af 14.3.1998, s. 4.

⁽²⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

⁽³⁾ EFT C 215 af 19.8.1995, s. 8 og EFT C 298 af 9.10.1996, s. 2.

⁽⁴⁾ EFT C 298 af 9.10.1996, s. 2.

⁽⁵⁾ EFT L 314 af 8.11.1997, s. 20.

⁽⁶⁾ EFT C 79 af 14.3.1998, s. 4.

(6) I brev af 2. april 1998 (der blev registreret i Kommissionen samme dato) meddelte Tyskland Kommissionen, at SKET MAB var blevet privatiseret og gav en række oplysninger om denne privatisering. I brev af 25. maj 1998 (registreret i Kommissionen 25. maj 1998) besvarede Tyskland Kommissionens brev af 11. maj 1998 og fremlagde yderligere oplysninger om privatiseringen af SKET MAB. Den 29. oktober 1998 fremsendte Kommissionen de sidste spørgsmål med en opfordring til, at oplysningerne blev fremlagt. Der blev den 14. december 1998 afholdt et møde med repræsentanter for Tyskland, investorerne og Kommissionen, hvor man drøftede svarene. Det viste sig, at Tysklands beskrivelse af omstrukturingsplanen ikke svarede til den plan, som investorerne havde godkendt. Ved brev af 28. januar 1999 (registreret i Kommissionen den 29. januar 1999) fremlagde Tyskland en revideret omstrukturingsplan. Tyskland fremsendte yderligere oplysninger 1. februar 1999 (registreret i Kommissionen den 5. februar 1999) og 16. april 1999 (registreret i Kommissionen den 19. april 1999).

ningen af SKET MuV GmbH blev indledt. De fem redede virksomheder er:

— SKET MAB

— SKET Walzwerkstechnik GmbH⁽⁸⁾

— SKET Ölsaatechnik GmbH (senere omdøbt til Cimbria SKET GmbH)⁽⁹⁾

— SKET Maschinenbau-EDV GmbH⁽¹⁰⁾

— SKET Verseilmaschinenbau GmbH⁽¹¹⁾.

(9) Ud over disse virksomheder er der to datterselskaber, ETM⁽¹²⁾ og DZM⁽¹³⁾, som var blevet overført til BvS, inden universaleksektionen indledtes imod SKET SMM.

II

(7) Årsagerne til SKET MAB's problemer skal søges i den måde, hvorpå SKET MAB blev etableret på grundlag af SKET SMM. SKET SMM var et »Kombinat«, der var organiseret til at fungere i en central planøkonomi. På grund af den omstændige og fragmenterede organisationsstruktur mislykkedes forsøgene med at privatisere SKET SMM til én enkelt virksomhed efter overgangen til et marked med konkurrenceøkonomi. Der blev tidligt indledt en omstrukturering af det samlede kombinat, men denne var ikke afsluttet, da Kommissionen traf en negativ beslutning vedrørende en række støtteforanstaltninger til SKET SMM, der var anmeldt i 1994. Foranstaltningerne vedrørte også de potentielt rentable dele af kombinatet, hvortil maskinafdelingen hørte. Da SKET SMM i oktober 1996 anmodede om universaleksektion, havde de tyske myndigheder ændret deres oprindelige strategi og besluttet at udskille de potentielt rentable aktiviteter af kombinatet og videreføre dem som selvejende økonomiske enheder.

(8) Derfor etablerede BvS et redningsselskab, SKET Management und Vertriebsgesellschaft GmbH⁽⁷⁾ (»SKET MuV«), der ikke var kommercielt aktivt. Dette selskab havde til opgave at føre tilsyn med omstruktureringen og forberedelsen af privatiseringen af fem kommercielt uafhængige virksomheder, som ligeledes hørte under BvS. Alle disse virksomheder var SMV. SKET MuV, der handlede efter BvS's instrukser, havde til opgave at finde investorer og forestå forhandlingerne omkring privatiseringen af de fem redede virksomheder. I april 1998 var den sidste af de fem virksomheder privatiseret, og opløs-

III

(10) SKET MAB ligger i Magdeburg, Sachsen-Anhalt, Tyskland. Virksomheden havde i 1997 ca. 115 beskæftigede, en omsætning på 39 mio. DEM og en samlet balance på 54 mio. DEM. Den fremstiller tunge maskiner af enhver art efter ordre. Som led i omstruktureringen overtager virksomheden nye arbejdsområder i et senere omsætningsled i forbindelse med produktionen af vindmøller.

(11) SKET MAB blev den 8. november 1996 optaget i Magdeburgs handelsregister med en aktiekapital på 50 000 DEM med BvS som eneindehaver. Den 22. november indgik SKET MAB en aftale med SKET SMM's bobestyrer om overtagelse af maskinafdelingen.

(12) I overensstemmelse med privatiseringsaftalen af januar 1998 overtog to investorer, Enercon-gruppen via Aloys Wobben og LMB-gruppen via Heinz Buse hver 50% af aktierne i SKET MAB.

(13) Enercon-gruppen er en koncern, som omfatter virksomheder, der ejes af Aloys Wobben, især Enercon GmbH, der har hovedsæde i Niedersachsen, Tyskland, samt her-

⁽⁸⁾ Statsstøtte C 70/97.

⁽⁹⁾ Kommissionen godkendte i april 1999 støtten til denne virksomhed (sag NN 125/97).

⁽¹⁰⁾ Kommissionen godkendte i maj 1998 støtten til denne virksomhed (sag NN 126/97).

⁽¹¹⁾ Kommissionen godkendte i november 1998 støtten til denne virksomhed (sag C 72/97).

⁽¹²⁾ Statsstøtte C 16B/95.

⁽¹³⁾ Kommissionen godkendte i maj 1998 støtten til denne virksomhed (sag C 16C/95).

⁽⁷⁾ Statsstøtte NN 67/97.

med forbundne virksomheder. Koncernen udvikler, fremstiller og installerer vindmøller i hele verden. Enercon-gruppen er ikke en SMV. I december 1998 havde koncernen 1 200 beskæftigede og i 1997 en omsætning på 396 mio. DEM. Virksomheden er førende på det internationale marked for vindmøller og har den største markedsandel i Tyskland.

- (14) LMB-gruppen er en koncern, der hører under Heinz Buse, især Logauer Maschinenbau GmbH og hermed forbundne virksomheder. Heinz Buse har aktiemajoriteten (75 %) i Logauer Maschinenbau GmbH, der ligger i Niedersachsen, Tyskland. Virksomheden fremstiller maskiner til forskellige formål (dvs. samme marked som SKET MAB) og leverer komponenter til vindmøller til Enercon-gruppen. Der er ikke tale om nogen SMV, da virksomheden i 1997 havde en omsætning på 88 mio. DEM.

IV

- (15) Den 16. januar 1998 blev der indgået en aftale mellem BvS som sælger og Aloys Wobben og Heinz Buse som købere om salg af interesser i SKET MAB. Der var tale om salg efter offentligt udbud. Efter at West Merchant Bank havde opstillet en fortegnelse over investorer, og privatiseringsmeddelelsen var offentliggjort i pressen, blev der udsendt udbudsmateriale til 44 potentielle investorer. Af disse 44 fremsatte kun otte et bud. Investorernes bud var det bedste.
- (16) Købsprisen på 1 DEM blev udbetalt til BvS. Investorerne overtog en bankgaranti på 5 mio. DEM fra BvS. Aftalen indeholdt en række bodsbestemmelser med hensyn til antal beskæftigede hos SKET MAB og virksomhedens placering. Aftalen indeholdt endvidere restriktioner for køberne med hensyn til udtagelse af overskud. Endvidere indvilgede Enercon-gruppen i at tildele SKET MAB to nye aktivitetsområder, som ganske vist skulle have status som juridisk person, men som skulle være fuldstændig økonomisk integreret i SKET MAB.

V

- (17) Et af problemerne ved omdannelsen af SKET MAB til et juridisk uafhængigt selskab var, at virksomheden var

integreret i det store omstændelige kombinat SKET SMM, som var indrettet til at fungere i en central planøkonomi. Det kom til udtryk både i den interne driftsorganisation og i virksomhedens materielle infrastruktur. Da der også skulle tages sociale hensyn, havde SKET SMM ud fra en markedsøkonomisk betragtning en alt for stor arbejdsstyrke. Endvidere var det område, som SKET MAB muligvis skulle baseres på, præget af almindelig forsømmelse og manglende investeringer. Udadtil medførte SKET SMM's integration i andre planøkonomier og afhængigheden af disse, at SKET SMM's og senere SKET MAB's afsætning i disse regioner blev afbrudt under den senere overgang fra planøkonomi til markedsøkonomi, og at omsætningen blev reduceret.

- (18) Det vigtigste under omstruktureringen var at definere SKET SMM's rentable kerneaktiviteter og at udskille disse samt de hermed forbundne aktiver fra den gamle virksomhed. Det resulterede ikke alene i, at der blev etableret en ny juridisk personlighed, SKET MAB, men også at afhængigheden af andre SKET-virksomheder blev ophævet, således at det fremtidige forhold mellem SKET SMM's efterfølgere byggede på markedsøkonomiske principper. Det medførte endvidere, at der blev skabt en særskilt materiel infrastruktur for SKET MAB, og at aktiviteterne blev koncentreret på den mindst mulige lokalitet. Det var endvidere nødvendigt at reducere antallet af beskæftigede. Det var desuden nødvendigt at træffe en række foranstaltninger for at opveje følgerne af de manglende investeringer. For at bevare den goodwill, der var forbundet med navnet SKET inden for de traditionelle salgsområder, var virksomheden nødt til at opfylde en række kontrakter på tunge maskiner og udstyr, som SKET SMM tidligere havde fået tildelt. Endvidere måtte der oparbejdes en ny kundekreds for SKET MAB. Efter at virksomheden var privatiseret og indgået i Enercon- og LMB-gruppen sluttede omstruktureringen med, at SKET MAB blev oprettet som kommercielt joint venture under moderselskaberne.

- (19) Den økonomiske integration i Enercon-gruppen medførte, at der blev etableret to nye virksomheder, Rotorblattfertigung GmbH (»Roma«), der fremstiller vindmøllerotorer, og Generatorenfertigung und Assembly GmbH (»Gema«), der producerer og monterer vindmøller. Hermed bliver SKET MAB's traditionelle forretningsområde udvidet med et ekstra potentiale i et senere omsætningsled i forbindelse med markedet for vindmøller. Det kræver ikke nogen yderligere udvidelse af SKET MAB's kapacitet. Disse nye virksomheder er ganske vist fuldt ud integreret i SKET MAB's i økonomisk henseende, men har særskilt status som juridisk person af hensyn til produktansvar og beskyttelse af industriel knowhow. Disse aktivitetsområder er integreret i SKET MAB's produktionsproces på en sådan måde, at de kun vanskeligt ville kunne varetages af tredjeparter. For at gøre SKET MAB's personale fortrolig med de nye områder har Enercon-gruppen tilbudt et omskolingsprogram.

- (20) Den økonomiske integration i LMB-gruppen betyder, at SKET MAB får adgang til knowhow. Heinz Buse er personligt ansvarlig for driften af SKET MAB.
- (21) Ud over ovennævnte foranstaltninger i forbindelse med nyetablering af virksomheden skulle SKET MAB's kapital- og finansbehov dækkes i perioden mellem udskillelsen fra SKET SMM og privatiseringen.
- (22) Omstrukturierungsplanen skulle gennemføres mellem 1996 og 1999. Ifølge de tyske oplysninger forventes planen gennemført til tiden.
- (23) De samlede omkostninger ved SKET MAB's omstrukturering anslås til 83,1 mio. DEM. Dette beløb omfatter:
- a) 4 mio. DEM til drift af maskinafdelingen i den periode, hvor virksomheden hørte ind under det konkursramte SKET SMM
- b) finansiering af driftskapital og kapitalanlæg til SKET MAB på 43,7 mio. DEM
- c) midlertidig finansiering med henblik på opfyldelse af kontrakter på 3,7 mio. DEM
- d) finansiering af SKET MAB's omstrukturering efter privatiseringen på 15,1 mio. DEM
- e) finansiering af de nye afdelinger »Roma« og »Gema« på 14,7 mio. DEM
- f) omkostninger i forbindelse med omskoling af SKET MAB's personale på 1,9 mio. DEM.
- (24) Ifølge omstrukturierungsplanen vil virksomheden blive rentabel igen i 1999. Den planlagte retablering af rentabiliteten fremgår af nedenstående tabel. Tallene for 1999 er baseret på de prognoser, der blev udarbejdet ved privatiseringen.

(DEM)

	1997	1998	1999 (projekteret)
Omsætning	39 680 000	45 618 000	66 441 000
Materialomkostninger	28 170 200	28 590 000	23 850 000
Personaleomkostninger	12 140 277	15 999 000	27 400 000
Afskrivninger	1 450 500	2 947 200	4 521 000
Driftsresultat	-1 249 677	-1 218 800	5 071 000
Overskud/tab	-2 226 277	-3 760 000	5 291 000

NB: Denne oversigt indeholder kun et udvalg af vigtige oplysninger, og kolonnerne er ikke aritmetisk komplette.

- (25) Det skal bemærkes, at den projekterede omsætningsstigning afspejler sig i SKET MAB's ordrebog og er baseret på investorernes engagement. Eksempelvis tegner vindmølleproduktionen sig nu for 45% af omsætningen i 1999. Det fremgår endvidere tydeligt af SKET MAB's ordrebog, at virksomhedens økonomiske fremtid ikke længere bygger på kontrakter med andre SKET SMM-efterfølgere. De voksende aktiviteter fremgår af stigningen i personaleomkostninger og erhvervelsen af afdelingerne Roma og Gema. Nedgangen i materialeomkostninger er udtryk for SKET MAB's evne til at forhandle leveringskontrakter til gunstigere betingelser. De to moderselskaber, Enercon- og LMB-grupperne, giver overskud og ekspanderer. Koncernerne, der er aktive på forskellige markeder, kan se tilbage på et samarbejde, der har strakt sig over mere end 12 år.
- (26) Den støttepakke, som Tyskland anmeldte efter privatiseringen, beløb sig til 57,8 mio. DEM. Kommissionen fastslår, at investorerne endvidere har modtaget 3,9 mio. DEM i 1998-2000 på grund af den godkendte ordning i forbindelse med det 27. rammeprogram under Gemeinschaftsaufgabe »Verbesserung der regionalen

Wirtschaftsstruktur« (GA-midler). Kommissionen behøver ikke at undersøge disse foranstaltninger igen, men vil dog tage hensyn til beløbene ved sin proportionalitetsvurdering.

VII

(27) Der er tale om følgende støtteforanstaltninger:

Kilde	Type	DEM
BvS	Tilskud til tilvejebringelse af drifts- og anlægskapital	40 000 000
BvS	Tilskud til opbygning af lagre	3 700 000
BvS	Lån til SKET SMM's afdeling for produktion af tunge maskiner og afkald på tilbagebetaling af lånet	4 000 000
BvS	Tilskud til de sidste omstrukturingsomkostninger	10 100 000
		57 800 000

(28) Hertil kommer et tilskud til midlertidig finansiering af ordrer på 3,6 mio. DEM, som investorerne tilbagebetalte i forbindelse med privatiseringen. Den oprindelige støttepakke var på 79,2 mio. DEM på det tidspunkt, hvor den blev anmeldt i juli 1997.

(29) Der skal tages hensyn til andre støtteelementer, da valget af Enercon- og LMB-gruppen som investorer i SKET MAB skete efter et åbent udbud, hvor det bedste bud blev accepteret.

(30) Investor bidrager med et beløb på 25,3 mio. DEM, der fordeler sig som følger:

Anvendelse	DEM
Investeringer i SKET MAB	5 000 000
Omskolingsomkostninger for SKET MAB's personale	1 900 000
Tilbagebetaling af lån og renter	3 700 000
Investeringer (SKET MAB's afdelinger Roma og Gema)	13 000 000
Igang sætningssomkostninger (SKET MAB's afdelinger Roma og Gema)	1 700 000
	25 300 000

(31) Det traditionelle relevante marked for SKET MAB er markedet for fremstilling eller fremstilling til ordre af komponenter til tunge maskiner. Som følge af integrationen i Enercon og de to nye afdelinger Roma og Gema udgør markedet for vindmøller nu også en betydelig del (45 % af ordrene i 1999) af virksomhedens aktiviteter. Efter omstruktureringen vil SKET MAB derfor også være aktiv på markedet for sammenbygning af rotor og generatorer.

(32) SKET MAB's kunder inden for det generelle aktivitetsområde er firmaer og tekniske virksomheder inden for forskellige industriesektorer, der har brug for komponenter eller komplette driftsudstyr, som fremstilles på grundlag af planer, modeller og tekniske specifikationer. For tiden er virksomheden hovedsagelig aktiv på det tyske marked. Der er meget stærk konkurrence med lavprislande som Polen og Den Tjekkiske Republik. Der er imidlertid en stigende efterspørgsel efter produktion af komplicerede anlæg af høj kvalitet til tiden på stedet, og denne del af markedet er voksende. SKET MAB har derfor koncentreret sig omkring dette markedssegment, hvor kvalitet, serviceydelser, logistik og overholdelse af frister er de mest afgørende faktorer. Betingelserne på dette marked bestemmes af efterspørgslen på markederne i de senere omsætningsled. På baggrund af de foreliggende oplysninger ser Kommissionen ingen grund til at ændre den opfattelse, den gav udtryk for ved procedurens indledning, nemlig at det relevante marked ikke et marked med strukturel overkapacitet.

(33) Et af markederne i de senere led er markedet for vindmøller, hvor SKET MAB (især Roma og Gema) er aktiv. Vindenergien blev aktuel i Europa i midten af halvfjerdserne efter oliekrisen. Midt i firserne oplevede branchen en tilbagegang med lavere energipriser, som resulterede i øgede bestræbelser for at nedbringe omkostningerne og forbedre effektiviteten. Inden for de senere år har der været en betydelig vækst på markedet for vindenergi med vigtige markeder i Danmark og for nylig i Tyskland. Tyskland er nu det største marked i Fællesskabet og på internationalt plan. Udsigterne for vindenergi markedet er meget positive. Elproduktion på basis af vindenergi vil formentlig vokse hurtigt i takt med, at de teknologiske fremskridt og nedbringelsen af omkostningerne i stigende grad vil gøre den konkurrencedygtig⁽¹⁴⁾ med den traditionelle elproduktion. Kommissionen råder ikke over oplysninger om strukturel overkapacitet på dette marked.

(34) Hvad angår de nye aktiviteter, der er opstået ved etableringen af Gema og Roma, ser det ikke ud til at være sandsynligt, at markederne i de tidligere omsætningsled,

⁽¹⁴⁾ Oversigt over EU-industrien 1997, I-50.

f.eks. markedet for sammenbygning af komponenter til markedet for vindmøller, er præget af overkapacitet, da der ikke er strukturel overkapacitet på markedet for vindmøller.

VIII

- (35) Den formelle undersøgelsesprocedure blev indledt med hensyn til den oprindelige støttepakke til SKET MAB, fordi Kommissionen var i tvivl om, hvorvidt omstruktureringsstøtten var forenelig med fællesmarkedet. På grund af de foreliggende oplysninger var Kommissionen af den opfattelse, at omstruktureringsplanen var for upræcis, hvad angår omstruktureringsforanstaltningerne og de hermed forbundne omkostninger. Der forelå endvidere kun få tidsfrister for finansieringen, og det var uklart, om virksomheden kunne gøres rentabel inden for en rimelig tidsfrist. De manglende oplysninger om udviklingen i SKET MAB's kapacitet betød endvidere, at det var vanskeligt at forudsige støttens virkninger for konkurrenterne. På grund af de manglende oplysninger om omstruktureringsforanstaltningerne og de hermed forbundne omkostninger var det endvidere vanskeligt at fastslå, om støtten var begrænset til det absolutte minimum for omstrukturen. Denne tvivl blev forstærket af, at man ikke havde fundet en privat investor, der var interesseret i at overtage SKET MAB på det tidspunkt, hvor den formelle undersøgelsesprocedure blev indledt.

IX

- (36) Ovennævnte støtteforanstaltninger falder ind under EF-traktatens artikel 87, stk. 1, af grunde, der belyses nedenfor.
- (37) SKET MAB er en virksomhed, der er aktiv på et relevant marked, der omfatter medlemsstaterne, og handelen mellem medlemsstaterne er derfor berørt. Støtte bidrager i sig selv til at fordreje konkurrencen. Derfor falder den støtte, som Tyskland yder virksomheden, ind under EF-traktatens artikel 87, stk. 1. Artikel 87, stk. 2 og 3, i EF-traktaten giver mulighed for at fritage støtte, der falder ind under artikel 87, stk. 1. Omstruktureringsstøtten til SKET MAB, der er en kriseramte virksomhed, kan udelukkende fritages under påberåbelse af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), jf. begrundelsen nedenfor.
- (38) Støtten er ydet til en virksomhed, som BvS har grundlagt, efter at der er indledt konkursprocedure over for en anden økonomisk enhed. Selv om denne enhed var aktiv via den juridiske person, SKET SMM GmbH, var der i realiteten tale om et konglomerat bestående af forskellige økonomiske afdelinger, som blev omstruktureret i løbet af nogle år. Den nye virksomhed SKET MAB er til dels en videreførelse af SKET SMM's afdeling for bygning af tunge maskiner. BvS' ændrede strategi bestod i at forsyne den nye virksomhed med kapital og driftsmidler for at privatisere den og stille den på egne ben. Det specielle ved dette arrangement er, at SKET SMM GmbH, der har været statsejet siden 1990, aldrig har kunnet privatiseres som enkeltvirksomhed eller som en enhed bestående af flere grupper. På grund af disse forhold adskiller det foreliggende tilfælde sig fra andre redningsforsøg (Auffanggesellschaften), der gennemføres på basis af en allerede privatiseret virksomhed i forbindelse med konkurs.
- (39) Da SKET MAB's maskinafdeling fik status som juridisk person, var virksomheden ikke rentabel som uafhængig virksomhed. Som ovenfor beskrevet blev SKET SMM's maskinafdeling ikke oprettet og drevet som selvstændig handelsvirksomhed, men var bestemt til at fungere i en central planøkonomi. De problemer, der opstod som følge heraf, ville i sidste ende resultere i virksomhedens mulige konkurs. Hvis de potentielt rentable afdelinger ikke var blevet udskilt fra SKET SMM med henblik på yderligere omstrukturering til uafhængige virksomheder, ville efterfølgerne være konfronteret med de samme problemer. Den støtte, der er ydet SKET MAB, som overtog dele af en konkursramt virksomheds formue og ressourcer, kan behandles som omstruktureringsstøtte. Det er berettiget under hensyntagen til virksomhedens historiske og økonomiske situation, da virksomheden var tvunget til hurtigt at tilpasse sig fra et system med planøkonomi til et system med markedsøkonomi, og under hensyntagen til den rolle, som BvS som Treuhandanstalts efterfølger spillede ved denne tilpasning.
- (40) På baggrund af ovenstående betragtninger finder Kommissionen, at undtagelsesbestemmelsen i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), finder anvendelse. For at opfylde betingelserne for en sådan fritagelse skal støtten opfylde kriterierne i rammebestemmelserne for vurdering af statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder⁽¹⁵⁾.
- (41) Kommissionen er af den opfattelse, at rednings- og omstruktureringsstøtte kan bidrage til udvikling af økonomiske aktiviteter, uden at handelsvilkårene ændres på en måde, der er i strid med den fælles interesse, hvis betingelserne i rammebestemmelsernes afsnit 3 er opfyldt, og godkender derfor en sådan støtte under disse forudsætninger. Hvis den virksomhed, der skal reddes eller omstruktureres, ligger i støtteberettigede områder, tager Kommissionen hensyn til regionale betragtninger, jf. EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c), i overensstemmelse med punkt 3.2.3 i rammebestemmelserne.

⁽¹⁵⁾ EFT C 368 af 23.12.1994.

(42) De omhandlede foranstaltninger er de foranstaltninger, som Tyskland anmeldte i 1998 til en værdi af 57,8 mio. DEM, samt et lån til foreløbig finansiering af kontrakter på 3,6 mio. DEM med tillæg af renter, der efter privatiseringen blev tilbagebetalt af investor, og som blev stillet til rådighed som omstrukturingsstøtte.

X

(43) For at opfylde kriterierne i rammebestemmelserne skal alle omstrukturingsplaner til fordel for en kriseramtvirksomhed resultere i, at virksomheden igen bliver rentabel på lang sigt inden for en rimelig frist og på grundlag af realistiske antagelser.

(44) Problemerne for den afdeling, der muligvis skulle blive SKET MAB, og de fornødne støtteforanstaltninger, er allerede beskrevet. De foranstaltninger, der var gennemført inden privatiseringen, var rettet mod en del af disse problemer, og foranstaltningerne efter privatiseringen var rettet mod de resterende problemer, herunder integrationen i moderselskaberne. SKET MAB er ikke længere afhængig af andre SKET-efterfølgere, og virksomheden har fået adgang til nye geografiske markeder og produktmarkeder. De to investorer er rentable virksomheder, der i mange år har haft et samarbejde. SKET MAB's økonomiske resultater svarer til det, der blev forventet ved privatiseringen. De investerende virksomheder har allerede opnået en forbedring i ordresituationen, og det forekommer realistisk, at virksomheden igen kan blive rentabel inden for en rimelig frist.

(45) Kommissionen konkluderer derfor, at dette kriterium i rammebestemmelserne er opfyldt.

XI

(46) Endnu en forudsætning for, at der kan ydes omstrukturingsstøtte i henhold til rammebestemmelserne, er, at man med støtten undgår enhver form for konkurrencefordrejning.

(47) I henhold til rammebestemmelserne skal støttemodtageren gennemføre en definitiv kapacitetsnedsættelse, hvis der er strukturel overkapacitet på det relevante marked. Hvis der ikke er en sådan overkapacitet, er der ikke noget krav om at reduceret kapaciteten, men det er normalt ikke tilladt at forøge kapaciteten.

(48) Som allerede nævnt har Kommissionen ikke noget bevis for, at der er strukturel overkapacitet på det relevante marked, dvs. markedet for bygning af tunge maskiner, hvor markedet for vindmøller er et delmarked. Det er

derfor ikke nødvendigt, at der foretages en definitiv kapacitetsnedsættelse. Det kan dog fastslås, at man som led i SKET MAB's omstrukturering reducerede antallet af afdelinger og beskæftigede. Oprettelsen af afdelingerne Gema og Roma har heller ikke resulteret i nogen udvidelse af SKET MAB's tidligere maskinproduktionskapacitet. De to nye afdelinger ligger i et senere omsætningsled og er nødvendige for en vellykket integration i Enercon samt for at genetablere SKET MAB's rentabilitet.

(49) Offentliggørelsen af meddelelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* indeholdt en opfordring til interesserede parter — bl.a. konkurrenterne — om at fremsætte deres bemærkninger. Kommissionen har ikke modtaget nogen bemærkninger.

(50) Enercon- og LMB-gruppen vil drive SKET MAB som joint venture, men de er ikke aktive på det samme marked, og deres aftale vil ifølge Tyskland ikke på anden måde fordreje konkurrencen på fællesskabsmarkedet.

(51) Kommissionen kan konkludere, at støtten til SKET MAB ikke vil medføre nogen ulovlig konkurrencefordrejning.

XII

(52) En anden forudsætning for godkendelse af omstrukturingsstøtte i henhold til rammebestemmelserne er, at støttens omfang og intensitet skal begrænses til det absolutte minimum, der er nødvendigt af hensyn til omstruktureringen, og stå i forhold til de forventede fordele. Det forventes endvidere, at investoren af egne midler yder et betydeligt bidrag til omstruktureringen.

(53) BvS' støttepakke beløber sig i det foreliggende tilfælde til 57,8 mio. DEM. Dette beløb omfatter bl.a. et lån fra BvS på 43,7 mio. DEM til tilvejebringelse af kapital og driftsmidler og opbygning af maskinkomponentbeholdninger samt erhvervelse af driftsudstyr. Pakken omfatter endvidere et lån fra BvS til administratoren på 4 mio. DEM. SKET MAB har endvidere fået tildelt et lån på 10,1 mio. DEM til fortsættelse af omstruktureringen. Beløbet på 3,99 mio. DEM, der er stillet til rådighed som led i Gemeinschaftsaufgabe-ordningen, skal lægges til den nye støtte ved vurderingen af, om støtten står i forhold til de opnåede fordele.

(54) Købsprisen var ganske vist kun 1 DEM, men investorerne forpligtede sig til at investere 5 mio. DEM i omstruktureringen af SKET MAB. De skal finansiere omskolingen af medarbejderne, der beløber sig til 1,9 mio. DEM. De overtog endvidere tilbagebetalingen af en kredit på 3,6 mio. DEM samt de hermed forbundne renter på 100 000 DEM. Da omstrukturingsplanen

indebærer, at SKET MAB udvides med Roma og Gema, skal der endvidere tages hensyn til investorernes forpligtelser over for disse afdelinger. Investorerne skal investere 13 mio. DEM i Roma og Gema og igangsætningsomkostningerne på 1,7 mio. DEM. Investeringsbidraget til omstruktureringen kommer herefter op på 25,3 mio. DEM eller 21,31 mio. DEM, hvis der tages hensyn til beløbet på 3,99 mio. DEM fra Gemeinschaftsaufgabeordningen.

- (55) De samlede omstruktureringensomkostninger er herefter på 83,1 mio. DEM, hvortil de private investorer bidrager med ca. 25%. Dette bidrag betragtes som passende.
- (56) På baggrund af det tidligere anførte finder Kommissionen, at der er taget hensyn til de bekymringer, den anførte ved procedures indledning, og at støtten opfylder kriteriet for proportionalitet.

XIII

- (57) Rammebestemmelserne indeholder endvidere betingelse om, at den omstrukturingsplan, som Kommissionen har fået forelagt, og som den har godkendt, skal gennemføres fuldstændigt, og at alle betingelserne i Kommissionens beslutning skal være opfyldt. Hvis det ikke er tilfældet, vil Kommissionen træffe foranstaltninger for at kræve støtten tilbagebetalt, medmindre den ændrer sin oprindelige beslutning på grundlag af en nyanmeldelse fra medlemsstaten. Vigtige dele af omstrukturingsplanen, f.eks. oprettelsen af Roma og Gema, er allerede gennemført. Hvad angår de resterende dele, har investorerne forpligtet sig til, at disse vil blive gennemført i løbet af to år. Det kan konstateres, at de to investorgrupper har mange års erfaring med samarbejde, således at der kun er lidt grund til at frygte, at joint venturet vil blive opløst. Tyskland har endvidere garanteret, at der vil blive truffet alle mulige foranstaltninger for at sikre, at planen gennemføres. Kommissionen konkluderer derfor, at også denne del af rammebestemmelserne er opfyldt.

XIV

- (58) Kommissionen konstaterer, at Tyskland har gennemført ovennævnte støtteforanstaltninger i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3. Under henvisning til ovennævnte betragtninger kan Kommissionen dog konkludere, at støtten opfylder rammebestemmelserne om omstrukturingsstøtte og derfor er forenelig med fællesmarkedet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den støtte, som Forbundsrepublikken Tyskland har ydet SKET MAB, Magdeburg, og SKET SMM (bygning af tunge maskiner) på 57,8 mio. DEM, er forenelig med fællesmarkedet i medfør af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), og EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra c). Støtten omfatter:

- a) et tilskud fra BvS til tilvejebringelse af drifts- og anlægskapital (40 000 000 DEM)
- b) et tilskud fra BvS til erhvervelse af beholdninger (3 700 000 DEM)
- c) et lån til SKET SMM's afdeling for produktionen af tunge maskiner og eftergivelse af dette lån (4 000 000 DEM)
- d) et tilskud til omstruktureringens sidste fase (10 100 000 DEM).

Artikel 2

Tysklands lån til SKET MAB på 3,6 mio. DEM, som er tilbagebetalt af SKET MAB's investorer, er forenelig med fællesmarkedet i medfør af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), og EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra c).

Artikel 3

Tyskland skal en gang om året fremlægge en detaljeret rapport om omstruktureringsplanens gennemførelse.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 20. juli 1999.

På Kommissionens vegne
Karel VAN MIERT
Medlem af Kommissionen